Finnwatch ry **LAUSUNTO**

Asia: HE 16/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi, näkemys veroraportointia koskevasta 59 §:stä.

Finnwatch kiittää eduskunnan verojaostoa mahdollisuudesta lausua valinnanvapauslaista. Keskitymme lausunnossamme hallituksen esityksen veroraportointia koskevaan pykälään 59.

Yleistä

Hallituksen esityksessä perustellaan pykälää 59 sillä, että kysymys on erityisestä avoimuussääntelystä, jonka tavoitteena on antaa yritysten sidosryhmille mahdollisuus arvioida merkittävää julkista palvelutehtävää hoitavien yritysten toiminnan oikeudenmukaisuutta verotuksen näkökulmasta. Finnwatch pitää tavoitetta tärkeänä ja tervetulleena.

Nykyisessä muodossaan HE:n 59 § ei kuitenkaan täytä edellä mainittua tavoitetta. HE 59 §:stä puuttuu edelleen keskeisiä taloudellisia tunnuslukuja, mikä estää yritysten oikeudenmukaisen veronmaksun arvioinnin.

Puuttuvat keskeiset taloudelliset tunnusluvut tulee lisätä pykälään.

Suositukset HE 16/2018 59 §:n korjaamiseksi

HE 16/2018 59 § perustuu konserniyrityksille säädettävään velvollisuuteen raportoida julkisesti maakohtaisesti eriteltyjä taloustietoja. Vaikka 59 § edellyttää maakohtaisia tietoja, se ei täytä maakohtaisen veroraportoinnin vaatimuksia ja on siksi puutteellinen.

Maakohtainen veroraportointi on määritelty verotusmenettelylaissa (VML 14 e). Verotusmenettelylain maakohtaista raportointia koskeva pykälä perustuu automaattisesta tietojenvahdosta annettuun direktiiviin 2016/881/EU ja se sisältää ne tunnusluvut, joita pidetään kaikkein tarpeellisimpina kansainvälisesti toimivien konsernien veronmaksun vastuullisuuden arvioinnissa.

Lisäksi on huomioitava, että sote-alan yritystoimintaan liittyy erityisiä verovälttelyriskejä, jotka eivät rajoitu vain rajat ylittäviin kansainvälisiin tilanteisiin (joihin VML 14 e § keskittyy) vaan sote-alan ammatinharjoittajien kuten lääkäreiden tulomuuntoon. Tulomuunto on laajasti tunnustettu ilmiö, joka on nostettu esiin muun muassa valtiovarainministeriön yritysverotuksen asiantuntijaryhmän raportissa (VM, julkaisu 12/2017). Tämän Suomen sisällä tapahtuvan aggressiivisen verosuunnittelun läpinäkyväksi tekeminen tulee huomioida HE 59 § erikseen.

Vertailemme seuraavassa taulukossa VML 14 e § tunnuslukuja (maakohtaista raportointia) HE 16/2018 59 §:ssä oleviin tunnuslukuihin. Esitämme muutosehdotukset hallituksen esityksessä olevaan 59 §:ään sekä perustelut jokaiselle muutokselle. Lisäksi esitämme ne

VML 14 e §:stä puuttuvat tunnusluvut, jotka tulee lisätä HE 59 §:ään sote-yritysten Suomen sisällä tapahtuvan aggressiivisen verosuunnittelun tunnistamiseksi.

VML 14 e §	HE 59 §	MUUTOSEHDOTUS HE 59 §	PERUSTELUT
	1) liikevaihto	ei muutoksia	
1) tulot	–	tulot	Veronmaksun vastuullisuuden arvioimisen kannalta on tärkeää saada kokonaiskuva kaikista yrityksen tuloista. Siksi pelkän liikevaihdon lisäksi kaikki tulot tulisi raportoida, kuten VML 14 e § edellyttää. Raportoinnissa tulee myös soveltaa Verohallinnon VML 14 e §:n mukaisesta raportoinnista antamia ohjeita.
2) voitto tai tappio ennen veroja	–	voitto tai tappio ennen veroja	Voitto tai tappio on aivan keskeinen tunnusluku, joka puuttuu HE 59 §:stä. Ilman tietoa voitoista on vaikeaa saada käsitystä siitä, paljonko veroja maksetaan voittoon nähden.
3) maksetut ja kertyneet tuloverot sekä lähdeverot	6) maksetut ja kertyneet tuloverot sekä lähdeverot	ei muutoksia	
4) oman pääoman kirjanpidollinen arvo	–	oman pääoman kirjanpidollinen arvo	Oman pääoman kirjanpidollinen arvo on keskeinen tunnusluku, joka puuttuu HE 59 §:stä. Tietoa yrityksen omasta pääomasta tarvitaan, kun pyritään havainnoimaan aggressiivisessa verosuunnittelussa usein käytettyä alikapitalisointia.
5) kertyneet voittovarat	5) kertyneet voittovarat	ei muutoksia	

6) työntekijöiden lukumäärä	–	työntekijöiden, ammatinharjoittajien ja osakastyöntekijöiden lukumäärä	Eritellyt tiedot työntekijöiden, ammatinharjoittajien ja osakastyöntekijöiden lukumäärästä antavat osviittaa siitä missä maassa yrityksen varsinainen toiminta tapahtuu. Nyt tämä keskeinen tunnusluku puuttuu HE 59 §:stä. Em. tiedot mahdollistavat myös ns. tulomuuntoon liittyvän verosuunnittelun tunnistamista.
7) muu aineellinen omaisuus kuin käteinen tai muut rahavarat	–	muu aineellinen omaisuus kuin käteinen tai muut rahavarat	HE 59 §:stä puuttuva tieto aineellisesta omaisuudesta kertoo missä yrityksen varallisuus sijaitsee. Sen avulla voidaan esimerkiksi päätellä mitä varten velkaa on otettu ja missä maassa varsinaista toimintaa harjoitetaan.
Maakohtaiseen raporttiin on sisällytettävä myös tiedot konserniin tai yritykseen kuuluvista osapuolista, niiden toiminnan luonteesta, käytetyistä tietolähteistä ja valuutasta.	4) konserniin kuuluvien yhtiöiden nimet, niiden toiminnan luonne, verotukselliset asuinvaltiot sekä sijainti, jos se on eri kuin verotukselline n asuinvaltio 7) tiedot tässä pykälässä tarkoitettujen tietojen tuottamisessa käytetyistä tietolähteistä ja valuutasta	muokataan kohta muotoon: “konserniin kuuluvien ~~yhtiöiden~~ OSAPUOLTEN nimet, niiden toiminnan luonne, verotukselliset ~~asuinvaltiot~~ LAINKÄYTTÖAL UEET sekä ~~sijainti~~ TOIMINTAPAIK KA, jos se on eri kuin verotuksellinen asuinvaltio”	HE 59 §:n muissa kohdissa vaaditaan yhtiöiden sijaan laajempaa osapuolista raportointia. Yhdenmukaisuuden vuoksi samaa vaatimusta tulisi käyttää myös tässä. Kaikki verokeitaat eivät ole valtioita, siksi perusteltua käyttää termiä “lainkäyttöalue”. HE 59 §:ssä oleva termi “sijainti” on epäselvä, selkeämpää olisi käyttää termiä “toimintapaikka”.

	2) maksetut ja saadut aineettomien oikeuksien korvaukset eriteltyinä samaan konserniin kuuluvien ja ulkopuolisten osapuolten välisiin korvauksiin;	ei muutoksia	
	3) lainojen korkokulut ja -tuotot eriteltyinä samaan konserniin kuuluville ja ulkopuolisille osapuolille maksettuihin ja niiltä saatuihin korkokuluihin ja -tuottoihin;	ei muutoksia	Raportoinnissa tulee soveltaa tulevan EVL 18 a §:n (VM169:00/2017) etuyhteyslainoista annettavia sääntöjä, eli lainat tulee katsoa samaan konserniin kuuluville osapuolille maksetuiksi mikäli ne on otettu osapuolelta, joka omistaa/käyttää konsernissa määräysvaltaa yli 25% osuudella.
MUUT LISÄTTÄVÄT TIEDOT			
		liikevoitto	Kertoo liiketoiminnan tuloksen ennen korkoja ja veroja. Tästä tunnusluvusta voidaan päätellä missä maassa liiketoiminnan henkilöstön tuottama lisäarvo kertyy.
		henkilöstökulut	Sote-alan yrityksissä on tyypillistä, että työntekijät työskentelevät joko 1) työsuhteessa, 2) ammatinharjoittajina tai 3) osakastyöntekijöinä. Näillä tunnusluvuilla voidaan havainnoida lääkäreiden ja muiden asiantuntijoiden mahdollista tulomuuntoa.
		ulkopuoliset palvelut ja työpanososingot	

			Tulomuunnolla tarkoitetaan tilannetta, jossa palkkatyöluonteisesta työstä pyritään nostamaan korvaus kevyemmin verotettuina osinkoina. Ulkopuoliset palvelut tulee raportoida IFRS 15 -standardin *Myyntituotot asiakassopimuksista* mukaisesti (standardin mukaisesti myös liikevaihtoon tulee sisällyttää osuus ammatinharjoittajamyynnistä).
		vieraan pääoman kirjanpidollinen arvo	Vieraan pääoman kirjanpidollinen arvo on keskeinen tunnusluku, joka puuttuu HE 59 §:stä. Tietoa yrityksen vieraasta pääomasta tarvitaan, kun pyritään havainnoimaan aggressiivisessa verosuunnittelussa usein käytettyä alikapitalisointia.
		tosiasialliset edunsaajat, joiden omistus/määräysvalta yli 25 prosenttia.	Rahanpesudirektiivin myötä nämä tiedot tulevat jo muutenkin julkisiksi, ja tosiallisten edunsaajien raportointi sote-yhtiöiden veroraportoinnin yhteydessä helpottaa raportin käyttöä. Raportointivelvoitteeseen sisältyvää tosiasiallisten edunsaajien omistus-/määräysvaltaosuutta koskevaa prosenttirajaa tulee laskea entisestään jos ja kun uusi rahanpesudirektiivi asettaa alemmat prosenttirajat.

Muuta huomioitavaa

– Lakiin tulee lisätä sanktiot raportoimatta jättämisestä. Raportoimatta jättämisen tulee myös olla hankintalain mukainen poissulkemisperuste.

– Lakiin tulee lisätä yleinen raportoinnin kiertämistä estävä pykälä. Raportoinnin kiertämiseen tähtäävien toimenpiteiden ilmoittamisvelvollisuus tulee lisätä myöhemmin implementoitavaan rajat ylittäviä järjestelyjä koskevaan direktiiviin.

– Raportin laatimisessa tulee soveltaa VML 14 e § liittyviä Verohallinnon ohjeita. Ohjeita tulee laajentaa koskemaan myös 59 §:ään lisättäviä tunnuslukuja.

Lopuksi

Maakohtainen veroraportointi on tärkeää, sillä se parantaa yritystoiminnan läpinäkyvyyttä ja tilivelvollisuutta sekä mahdollistaa julkisen keskustelun yritysten verovastuullisuudesta. Raportointi ei kuitenkaan itsessään poista yritysten mahdollisuutta vältellä veroja kansainvälisillä tai kotimaan sisällä tehtävillä järjestelyillä.

Verovälttely tulee estää veropohjaa tiivistämällä ja tukkimalla verolainsäädännön nykyiset aukot sekä korjaamalla vanhentunut siirtohinnoitteluun perustuva kansainvälinen yritysverojärjestelmä. Keskeisin toimenpide nykyjärjestelmän korjaamiseksi on nyt valmistelussa oleva veronkiertodirektiivin kansallinen toimeenpano, joka tulee toteuttaa kunnianhimoisesti OECD:n BEPS-hankkeen suosituksia kunnioittaen. Keskeisin aloite vanhentuneen verojärjestelmän kokonaisuudistuksesta on Euroopan komission esitys yhteiseksi yhdistetyksi yritysveropohjaksi (CCCTB).

Helsingissä 5.4.2018

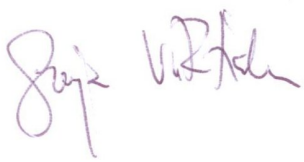

Sonja Vartiala
toiminnanjohtaja
Finnwatch ry